

Demensvenligt samfund

Erfaringer, eksempler og ideer

Erfaringsopsamling på projekter i puljen: *”Lokale og landsdækkende aktiviteter, der skal understøtte et demensvenligt samfund”*

MARSELISBORG
CONSULTING

Demensvenligt samfund – Erfaringer, eksempler og ideer

Erfaringsopsamling på projekter i puljen: "Lokale og landsdækkende aktiviteter, der skal understøtte et demensvenligt samfund"

© Sundhedsstyrelsen 2019

Publikationen kan frit refereres med tydelig kildeangivelse.

Sundhedsstyrelsen
Islands Brygge 67
2300 København S

Udgiver: Sundhedsstyrelsen

Udarbejdet af: Marselisborg Consulting (Director Dorit Wahl-Brink,
Chefkonsulent Julie Sørensen, Udviklingskonsulent Christian Hoe)

www.marselisborg.org

Sprog: Dansk
Version: 1.0
Versionsdato: 13.12.2019
Format: PDF

Forsidefoto: Ulrik Jantzen

Grafisk fremstilling: Marselisborg Media

MARSELISBORG
CONSULTING

Indledning	4
Sådan har projekterne arbejdet med demensvenlighed	6
Erfaringer på tværs af projekterne	6
Introduktion til projekterne	8
Bliv inspireret til handling	10
● Skab og fasthold nye partnerskaber	12
● Inkluder i fællesskaber	16
● Engager frivillige	19
● Formidl viden om demens	22
● Målret fysiske omgivelser	27
Læs om de enkelte projekter	29
Demensvenner i Danmark Alzheimerforeningen	30
Interaktiv minibog om demens til pårørende børn Caretoons	32
Den demensvenlige idrætsforening DGI	34
Et demensvenligt Egedal Egedal Kommune	36
Demens, noget vi lever med Faaborg-Midtfyn Kommune	38
Udvikling af demensvenlige indkøbsmuligheder, fysiske rammer og lokalplaner i en demensvenlig kommune Greve Kommune	40
Demensvenligt Nordsjælland – gennem viden og relationer Helsingør Kommune og syv andre nordsjællandske kommuner	42
Danmarks første demensvenlige landsbyer og lokalsamfund Varde Kommune	44
Folkebevægelsen for et demensvenligt Danmark 13 landsdækkende organisationer	46
D.E.M.E.N.S, Det ender med et nærværende samfund Aalborg Kommune	48
Sammen gør vi Aarhus demensvenligt Aarhus Kommune	50

Indledning

Antallet af mennesker med demens er kontinuerligt stigende. Det anslås, at næsten 90.000 borgere over 60 år i Danmark har en demenssygdom, og at det tal i 2040 vil være på mere end 150.000.¹ Der er derfor brug for mere viden om demens i samfundet, så flere ved, hvad det vil sige at have demens.

Med en demenssygdom kan indlysende ting synes forvirrende, idet sygdommen afføder blandt andet nedsat hukommelse, forringet orienteringsevne samt mindsket initiativ og dømmekraft.² Samtidig er demens ofte forbundet med mange fordomme, tabuer og misforståelser. Det medfører stigmatisering af personer, der lever med en demenssygdom samt en belastning af deres pårørende, som kan resultere i, at de trækker sig fra sociale sammenhænge og fællesskaber. Det øger risikoen for isolation, ensomhed og depression.³

Mennesker med demens og deres pårørende har behov for at blive mødt med forståelse, venlighed og værdighed, ligesom der, i nogle tilfælde, vil være brug for en hjælpende hånd til at bryde social isolation samt til at forblive og blive en del af fællesskabet og fastholde det liv, de kender, så længe som muligt.

Nærværende erfaringsopsamling formidler erfaringer, eksempler og ideer fra projekter, der er støttet af puljen "Lokale og landsdækkende aktiviteter, der skal understøtte et demensvenligt samfund". I puljen har der været afprøvet mange forskellige tiltag, som på hver sin måde har bidraget med viden om, hvordan der kan arbejdes med at udbrede viden om demens og understøtte et demensvenligt samfund.

Erfaringsopsamlingen består af fire kapitler, hvor kapitel 1 udgør forord og introduktion, mens kapitel 2 præsenterer de væsentligste erfaringer på baggrund af projekternes initiativer og tiltag, samt hvad det har haft af betydning for demensvenlighed. Kapitel 3 præsenterer fem handlingsinspirerende tematikker kondenseret ud fra resultaterne fra erfaringsopsamlingens analyse, og slutteligt præsenterer kapitel 4 de 11 puljeprojekter enkeltvist.

1 www.videnscenterfordemens.dk/statistik/

2 www.videnscenterfordemens.dk

3 Sundheds- og Ældreministeriet (2017). Initiativbeskrivelse for Initiativ 14 i demenshandlingsplanen.

Den nationale demenshandlingsplan 2025

Som en del af satspuljeaftalen for 2016-2019 er den nationale demenshandlingsplan for 2025, som blandt andet har som centralt mål, at Danmark skal have 98 demensvenlige kommuner, hvor mennesker med demens kan leve et værdigt og trygt liv.⁴

Som led i den målsætning har 11 kommuner og landsdækkende organisationer og virksomheder siden 2017 arbejdet med at understøtte demensvenlighed gennem midler fra puljen "Lokale og landsdækkende aktiviteter, der skal understøtte et demensvenligt samfund".

Puljen havde tre formål, som projekterne kunne søge støtte til:

- › Etablering af lokale eller landsdækkende partnerskaber, som eksempelvis kan have til formål at sikre demensvenlige indkøbsmuligheder, transportmuligheder, fysiske omgivelser, lokalplaner eller lignende til gavn for borgere med demens og deres pårørende.
- › Bredt forankrede oplysningskampagner.
- › Konkrete projekter, hvor frivillige skaber aktiviteter for mennesker med demens og deres pårørende, som bidrager til udviklingen af et demensvenligt samfund.

Øvrige erfaringsopsamlinger udgivet af Sundhedsstyrelsen

Sundhedsstyrelsen offentliggør sideløbende erfaringsopsamlinger fra tre initiativer under demenshandlingsplanen, som alle omfatter aktiviteter og støtte til borgere med demens og deres pårørende.

Foruden nærværende erfaringsopsamling, er det en eksempelsamling fra puljen "Flere og meningsfulde dag- og aflastningstilbud samt støtte til yngre med demens", og fra puljen "Rådgivnings- og aktivitetscentre for mennesker med demens og deres pårørende, herunder yngre med demens" udgives et inspirationskatalog og en erfaringsopsamling med evaluering af implementeringer og virkninger.

Erfaringsopsamlingerne offentliggøres på Sundhedsstyrelsens hjemmeside.

⁴ Sundheds- og Ældreministeriet (2017). Et trygt og værdigt liv med demens. National demenshandlingsplan 2025.

Sådan har projekterne arbejdet med demensvenlighed

Med puljen "Lokale og landsdækkende aktiviteter, der skal understøtte et demensvenligt samfund" er der blevet gjort erfaringer med at understøtte et demensvenligt Danmark, og de 11 projekter viser, at der er mange måder at arbejde med demensvenlighed. I dette kapitel belyses erfaringer og pointer på tværs af projekterne.

Erfaringer på tværs af projekterne

- › På tværs af projekterne har det i særlig grad vist sig meningsfuldt og af afgørende betydning at **indgå samarbejde med relevante samarbejdspartnere**. Projekterne har organiseret samarbejdspartnerskaber med organisationer samt erhvervs- og kulturliv på tværs og oplever, at de udgør et vigtigt led i at nå bredt ud i forhold til at kunne identificere og gøre noget særligt for personer med demens og deres pårørende. Projekterne er via disse samarbejdspartnerskaber lykkedes med at klæde personale på i butikker, virksomheder, kulturinstitutioner mv. med viden om demens og har dermed bidraget til, at personer med demens kan færdes trygt i lokalområdet.
- › En anden tværgående erfaring er, at også **frivillige foreninger kan spille en afgørende rolle** for at understøtte demensvenlighed i lokalsamfundene. De frivillige foreninger har en særlig mulighed for at understøtte, at de fællesskaber, personen med demens kender, bliver inkluderende og rummelige og har ressourcerne til at hjælpe. Projekterne har, ved at involvere frivillige foreninger, lykkedes med at skabe både store og små fællesskaber, der rummer personer med demens – eksempelvis er der blandt andet etableret over 180 demensvenlige idrætsfællesskaber på tværs af landet.

Oplevelsen er samtidig, at det ikke behøver at være ressourcetungt at skabe disse inkluderende og meningsfulde fællesskaber i lokalområdet, men at det er afgørende, at kommunen støtter op ved blandt andet at sikre rammer for afholdelse af aktiviteten samt med formidling af viden om demens til relevante personer i foreningen.

- › Derudover er erfaringen, at **mange har engageret frivillige** som led i at understøtte demensvenlighed, og de oplever, at frivillige finder det meningsfuldt at være sammen med mennesker med demens. Til gengæld er der på tværs af projekterne stor forskel på frivilligrollen, og uanset hvilken rolle de frivillige har, fremhæves det, at en løbende forventningsafstemning er vigtig for at sikre både motivation og fastholdelse af de frivillige. Dette for at sikre enighed om, hvilke opgaver, de frivillige skal bidrage til at løse, samt hvor meget tid der forventes brugt på det, således de oplever gode og realistiske rammer for deres frivillige engagement.
- › Projekterne har også gjort sig positive erfaringer med **formidling af viden om demens** – særligt med fokus på, hvordan den enkelte kan forstå og hjælpe mennesker med demens hensigtsmæssigt. Det er både, hvis man møder en person med demens i det lokale supermarked, men også hvis en ven fra den lokale fritidsklub får en demenssygdom. En gennemgående oplevelse i projekterne er, at formidling af enkle råd og informationer kan have stor betydning. Viden skaber bevidsthed om, hvad det vil sige at have en demenssygdom, hvilket betyder, at mennesker med demens og deres pårørende vil blive mødt med forståelse og venlighed.

På tværs af projekterne er der blevet afholdt både store og små kampagner, som har bidraget med at udbrede viden om demens. Projekterne har formidlet viden om demens til børn, unge, voksne og pårørende samt civilsamfundet generelt, så de i højere grad kan forstå og hjælpe i situationer, hvor de møder adfærd, som kan være uforudsigelig eller svær at forstå. I den forbindelse har flere projekter udviklet materiale, som anvendes bredt til formidling om, hvad demens er – og til forskellige målgrupper.

- › Et enkelt projekt har også erfaret, hvordan det kan understøtte demensvenlighed at **målrette de fysiske rammer**, så de matcher de behov, der følger med en demenssygdom. Ved at indarbejde demenshensyn i bygningsarbejder, indretninger og renoveringer i det offentlige rum, giver det mulighed for, at mennesker med demens kan færdes trygt, hvilket tilsvarende skaber tryghed hos de pårørende.

En af de tværgående udfordringer har været at planlægge og sikre gode samarbejdspartnerskaber og særligt med erhvervslivet. De, der er lykkedes, vurderer til gengæld, at det er af afgørende betydning at fremhæve over for samarbejdspartneren, hvordan demensvenlige initiativer kan bidrage til at højne servicen i det daglige. Derudover har projekterne også mødt mere klassiske projektudfordringer – herunder at den ledelsesmæssige og politiske opbakning er afgørende for at lykkes, fordi det har stor betydning for forankringen af de demensvenlige initiativer.

Introduktion til projekterne

De 11 projekter er fordelt over hele landet i henholdsvis kommuner og landsdækkende organisationer og virksomheder, og neden for følger en kort introduktion til hvert projekt.

Demensvenner i Danmark

Alzheimerforeningen har haft som mål at rekruttere yderligere mindst 55.000 Demensvenner på tværs af landet samt etablere Demensven-partnerskaber med erhvervsliv, civilsamfund, kommuner og andre offentlige og private aktører.

Læs nærmere om projektet på side **30**

Interaktiv minibog om demens til pårørende børn

Caretoons har udviklet en illustreret børnebog til børn, der er pårørende i alderen 5-9 år, som kan bruges til at understøtte dialog med børn i en situation, hvor de oplever demens i nærmeste familie.

Læs nærmere om projektet på side **32**

Den demensvenlige idrætsforening

DGI har arbejdet med at skabe demensvenlige fællesskaber blandt idrætsforeninger på tværs af landet ved blandt andet at uddanne demensvenlige instruktører samt ved at afholde workshops med idrætsforeningerne med henblik på at udvikle lokale, demensvenlige initiativer.

Læs nærmere om projektet på side **34**

Et demensvenligt Egedal

Egedal Kommune har i sit projekt arbejdet med at formidle viden om demens til erhvervslivet og civilsamfundet. De har samtidig afholdt en række arrangementer for personer med demens og deres pårørende, som har givet rum for erfaringsdeling og relationsdannelse på tværs.

Læs nærmere om projektet på side **36**

Demens, noget vi lever med

Faaborg-Midtfyn Kommune har i sit projekt afholdt fyraftensmøder for alle interesserede borgere, hvor formålet har været at formidle viden om demens og klæde samfundet på til at møde personer med demens og deres pårørende med forståelse og hensyn.

Læs nærmere om projektet på side **38**

Udvikling af demensvenlige indkøbsmuligheder, fysiske rammer og lokalplaner i en demensvenlig kommune

Greve Kommune har i sit projekt arbejdet med at målrette og tilpasse fysiske omgivelser i det offentlige rum. Herudover har de inddraget erhvervsliv, interesseorganisationer og repræsentanter fra kommunen i et rådgivende panel samt personer med demens og deres pårørende i en tænketank, der har bidraget til udvikling af demensvenlige tiltag i lokalområdet.

Læs nærmere om projektet på side **40**

Demensvenligt Nordsjælland – gennem viden og relationer

Helsingør Kommune har sammen med syv andre nordsjællandske kommuner samarbejdet om et projekt, der har arbejdet med formidling af viden om demens til erhvervslivet samt med at skabe aktiviteter og fællesskaber for personer med demens og deres pårørende.

Læs nærmere om projektet på side **42**

Danmarks første demensvenlige landsbyer og lokalsamfund

Varde Kommune har haft som mål at etablere demensvenlige landsbysamfund i landsbyerne Ansager og Skovlund. I den forbindelse har de blandt andet formidlet viden om demens til den brede befolkning og arrangeret aktiviteter for borgere med demens og deres pårørende.

Læs nærmere om projektet på side **44**

Folkebevægelsen for et demensvenligt Danmark

13 landsdækkende organisationer har samarbejdet om at understøtte demensvenlighed via to landsdækkende oplysningskampagner, der samtidig har mobiliseret kommuner i at udvikle og afholde demensvenlige arrangementer.

Læs nærmere om projektet på side **46**

D.E.M.E.N.S, Det ender med et nærværende samfund

Aalborg Kommune har i sit projekt udviklet undervisningsmateriale målrettet folkeskoleklasser i indskolingen, på mellemtrinnet og i udskolingen og afholdt undervisning i folkeskoleklasser i kommunen. Herudover har de formidlet viden om demens til erhvervslivet.

Læs nærmere om projektet på side **48**

Sammen gør vi Aarhus demensvenligt

Aarhus Kommune har etableret samarbejdspartnerskaber med kommunens erhvervs-, kultur- og foreningsliv samt med relevante organisationer med henblik på at udbrede demensvenligheden til flere dele af kommunen.

Læs nærmere om projektet på side **50**

Bliv inspireret til handling

I dette kapitel præsenteres de fem tematikker, som en analyse af de 11 puljeprojekter har dannet grundlag for. Alle projekterne bidrager på tværs af kapitlet, men i hver tematik er udvalgte projekter fremhævet med eksempler på, hvorfor og hvordan de konkret har arbejdet med demensvenlighed.

De fem tematikker er:

Skab og fasthold nye partnerskaber

Få inspiration til at samarbejde med andre aktører i samfundet og understøt, at personer med demens møder forståelse og tålmodighed, uanset hvor de kommer.

Side 12

Inkluder i fællesskaber

Få inspiration til at inkludere og fastholde personer med demens i fællesskaber, så de længst muligt kan fastholde deres almindelige og kendte hverdag.

Side 16

Engager frivillige

Få inspiration til at motivere og fastholde frivillige, som kan udgøre vigtige ressourcer i arbejdet med at skabe og understøtte demensvenlighed.

Side 19

Formidl viden om demens

Få inspiration til at formidle viden om demens til forskellige målgrupper og via forskellige kanaler, sådan flere kan identificere og kender de typiske tegn på demens, samt hvordan borgere med demens bedst hjælpes i hverdagen.

Side 22

Målret fysiske omgivelser

Få inspiration til, hvordan demensvenlighed kan tænkes ind i de fysiske rammer i nærmiljøet og dermed gøre det nemmere for personer med demens at færdes trygt.

Side 27

Analyse og datagrundlag

Analysen af de 11 puljeprojekter er blevet gennemført i to analysefaser af kvalitativ karakter, der har sikret viden om projekterne i både bredden og dybden.

I den første fase er der gennemført desk research og afholdt telefoninterviews med samtlige 11 projektledere, hvor projektudvikling, udførelse og overvejelser om forankring blev afdækket. Herefter er de afdækkede tendenser fra analysens første fase blevet bearbejdet induktivt med henblik på at undersøge og identificere tværgående tendenser og erfaringer i projekterne. På trods af projekternes forskellighed viste det sig, at flere temaer går igen, hvilket dannede udgangspunkt for en tematisk kondensering af materialet til fem tematikker, der udgør den handlingsinspirerende del af erfaringsopsamlingen.

I forlængelse deraf, dannede den tematiske kondensering samtidig grundlag for udvælgelse af cases til analysens anden fase. Disse blev udvalgt med henblik på at undersøge og analysere forskelligartede erfaringer nærmere og kvalificere de fem tematikker yderligere til inspiration for erfaringsopsamlingens målgruppe.

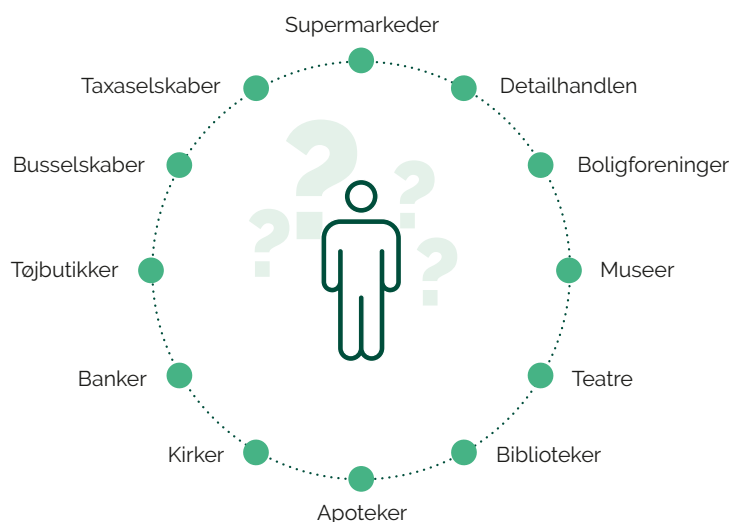
Den kvalitative dataindsamling i analysens anden fase bestod af:

- › Interview med HR Direktør fra Rema 1000 (via Alzheimerforeningens projekt)
- › Fokusgruppeinterview med instruktører og deltagere i en lokal idrætsforening, Hjertefitness (via DGI's projekt)
- › Uddybende interview med projektleder samt interview med ægtepar, hvoraf den ene har demens (via Greve Kommunes projekt)
- › Fokusgruppeinterview med fire frivillige fra projektets frivilliggruppe (via Varde Kommunes projekt)
- › Uddybende interview med projektleder (via Aalborg Kommunes projekt)
- › Uddybende interview med projektleder samt to fokusgruppeinterviews med repræsentanter fra henholdsvis DBU, ASA Fodbold, Den Gamle By, Midttrafik, Demensfællesskabet Østjylland samt Sparekassen Kronjylland, Røde Kors Besøgstjeneste, Aarhus Motion og Aarhus Teater (via Aarhus Kommunes projekt).

Skab og fasthold nye partnerskaber

Virksomheder, organisationer, foreninger, butikker og kulturinstitutioner kan være af stor betydning i arbejdet for at understøtte et demensvenligt samfund. Dette fordi de har en særlig og hyppig berøringsflade med personer med demens, når de færdes i lokalområdet – eksempelvis i forbindelse med motion, indkøb og transport.

Det kommer blandt andet til udtryk, hvis en person med demens handler ind og glemmer at lægge alle varer på kassebåndet, glemmer sin pinkode eller gentagne gange år i banken for at hæve høje beløb til betaling af huslejen. I de tilfælde har borgeren brug for at blive mødt med hensyn, tålmodighed og forståelse, selvom det kan virke svært at forstå for den enkelte medarbejder. I figuren vises eksempler på forskellige aktører, som dagligt kan have berøring med personer med demens.

Figur 1: Eksempler på aktører, som personer med demens blandt andet er i kontakt med i sin hverdag

Mange aktører kan være med til at gøre en forskel i at understøtte inklusion og skabe tryghed – både for personer med demens og for deres pårørende. Det handler om at sikre, at personalet har viden om, hvordan de kan forstå og hjælpe, hvis der opstår behov for det.

Inspiration til handling

Den overordnede erfaring fra projekterne viser, at det har betydning at tale ind på samarbejdspartnerens banehalvdel, hvis det skal lykkes at involvere dem i et samarbejde om at understøtte et demensvenligt samfund.

For at nå der til viser erfaringerne, at det er vigtigt med en indledningsvis og dybdegående kortlægning af relevante og potentielle samarbejdspartnerskaber, som kan have en vigtig rolle i at understøtte demensvenlighed. Kortlægningen forudsætter en lokal analyse og definition af demensvenlighed – dvs. hvordan skal samfundet omkring kunne mærke demensvenligheden? Og dernæst bør det overvejes:

- › Hvem kan have en rolle i at understøtte dette?
- › Hvem vil selv kunne have en "aktie" i det?
- › Hvem kunne tænkes at have en direkte interesse i at understøtte demensvenlighed?

Samtidig er det vigtigt at formalisere samarbejdet og forankre det centralt, så det gøres nemt og let tilgængeligt at engagere sig – herunder også i forhold til, hvordan initiativerne skal forankres på sigt. Det er også vigtigt at overveje, hvem der er den rette kontaktperson hos aktøren – og gerne med mest mulig beslutningskompetence, idet bred opbakning oppefra er med til at sikre prioritering af indsatsen på et strategisk niveau, hvilket understøtter forankring på lokalt niveau.

Projekterne gjort sig positive erfaringer med at opsøge aktøren telefonisk med henblik på at aftale et personligt møde, da skriftlige henvendelser kun giver begrænset respons. Til gengæld giver det personlige møde mulighed for netværksdannelse samt drøftelser og udveksling af behov for demensvenlige initiativer. Forud for henvendelsen er det afgørende at have gjort sig overvejelser om, hvordan demensvenlighed kan matche aktørens forretning, kerneopgave og værdier. Det kan eksempelvis handle om at tydeliggøre, at demensvenlighed:

- › Er med til at indfri et socialt og samfundsmæssigt ansvar.
- › Kan understøtte en vision om at afspejle det lokalmiljø, de er en del af.
- › Er med til at gøre kultur tilgængeligt for alle.
- › Er et led i at understøtte sundhed og trivsel blandt alle dele af befolkningen.
- › Er god kundeservice.
- › Kan give positive oplevelser for medarbejderne og udgøre en personlig gevinst, når ny viden bringes succesfuldt i spil i dagligdagen.

Eller ved at tydeliggøre, hvor stor en andel af deres kundegrundlag, der forventeligvis har en demensdiagnose – eller i fremtiden vil få det. Det kan også være ved at forberede sig med konkrete, hypotetiske eksempler, den mulige samarbejdspartner kan relatere sig til, i forhold til de udfordringer, der kan opstå, hvis en person med demens oplever utryghed og udviser uforudsigelig eller uregelmæssig adfærd. Det handler om at vise det forventede positive udbytte, og hvordan et fokus på demensvenlighed kan være en fordel for dem.

Slutteligt viser erfaringerne, at det er særdeles vigtigt at have en plan for at fastholde sine samarbejdspartnerskaber. Dette ved at holde dem opdaterede på aktiviteter og mål, ved at involvere dem i den løbende projektilpasning og -drift samt ved at anvende deres viden, erfaringer og oplevelser til den løbende planlægning. Erfaringerne viser også, at det kan være oplagt at skabe netværk på tværs af samarbejdspartnerne og mødes nogle gange årligt for at dele erfaringer med iværksættelse af demensvenlige initiativer.

Eksempel

Udvikling af en bistå-nål hjælper mennesker med demens med at bruge offentlig transport

Aarhus Kommunes samarbejde med trafikselskabet Midttrafik er et eksempel på et samarbejde med en aktør, som ofte er i berøring med personer med demens. I fællesskab har de udviklet en bistå-nål, som kommunen tilbyder til personer med demens. Samarbejdet opstod på baggrund af erfaringer hos Midttrafik med henvendelser fra pårørende, som havde oplevet, at en person med demens havde utallige kontrolafgifter i tasken på trods af, at vedkommende havde et buskort.

Nålen fastgøres på tøjet og er på den måde synlig for kontrollører og chauffører i Midttrafiks busser. Den indikerer, at der skal tages et særligt hensyn, og samtlige kontrollører og chauffører har samtidig fået undervisning i, hvordan de kan identificere og hjælpe personer med demens.

Bistå-nålen giver samtidig mulighed for at annullere ukorrekte kontrolafgifter. I tilfælde, hvor en passager med demens og en bistå-nål ikke får fremvist buskort eller billet retmæssigt, markerer kontrolløren det på kontrolafgiften, hvilket muliggør en annullering hos Midttrafik.

Det gør det trygt at færdes i den offentlige transport, fordi hverken borgere med demens eller pårørende skal bekymre sig om risikoen for, at der opstår u hensigtsmæssige konfrontationer eller konflikter i forbindelse med billetkontrol.

Eksempel

Rema 1000 har gjort det demensvenligt at være på indkøb

Samarbejdet mellem Alzheimerforeningen og Rema 1000 er et andet eksempel på et erhvervspartnerkab, som har bidraget til at understøtte demensvenlighed. Lignende partnerskaber har Alzheimerforeningen indgået med blandt andre Københavns Lufthavn, Apotekerforeningen og Sydvestjysk Sygehus.

For Rema 1000 opstod motivationen for at blive demensvenlig ved, at personalet har oplevet forespørgsler og henvendelser af uregelmæssig karakter – eksempelvis en kunde, som bad om hjælp til at finde sildekoteletter samt en kunde, som dagligt kom på besøg for at købe 12 pakker oksekød.

”Jeg vil gerne sælge varer, men jeg vil hellere sælge tillid. Med andre ord vil jeg gerne sælge 12 pakker oksekød, men jeg vil ikke sælge en dårlig oplevelse, for vi er drevet af værdier, og det er derfor vi gerne vil arbejde med demensvenlighed.”

HR Direktør, Rema 1000

Målet har været at klæde al personale på med viden om demens, så de kan identificere og hjælpe kunder, der udviser tegn på demens. Samtidig anvendes Rema 1000's interne, digitale platform, af medarbejderne, til at dele gode historier og erfaringer omkring demensvenlighed.

Formidling af viden om demens er blevet gjort via materiale og relaterbare videoer udarbejdet af Alzheimerforeningen, som samtidig har tilbudt klistermærker til butikernes front, der viser, at butikken er demensvenlig.

Inkluder i fællesskaber

Oplevelsen af at miste sin identitet er en af de største menneskelige og følelsesmæssige komplikationer, der følger med en demenssygdom. For at imødekomme det, har en del af projekterne beskæftiget sig med at skabe rummelige og inkluderende fællesskaber, der kan bidrage til, at personer med demens kan fortsætte deres liv og hverdag så længe som muligt.

Ved at få viden om demens og lære, hvordan demenssygdommen imødekommes bedst muligt, kan pårørende, frivillige og instruktører afholde aktiviteter og skabe fællesskaber, som giver mulighed for, at også personer med demens kan deltage og mærke tilhørsforhold på trods af demenssygdommen. Projekterne ser desuden fællesskaberne som en direkte forudsætning for at fremme den mentale og fysiske sundhed hos personer med demens. Forskning viser tilmed, at særligt træning og motion kan bidrage til at udsætte progression.⁵

”Der skal ikke nødvendigvis meget til for, at foreninger kan rumme mennesker med demens. Det er vigtigt med synlighed og bevidsthed – og så skal man ikke løbe med på den med, at det hele er trist og sort, når først sygdommen rammer. Man skal gå ind på den anden banehalvdel og fokusere på, hvad der er muligt. På ressourcerne.”

Projektleder, DGI

Inspiration til handling

Projekterne på tværs har gjort sig mange erfaringer med at etablere inkluderende fællesskaber – både med forskellige målgrupper og ved forskellige aktiviteter. Det være sig træningshold, middagsarrangementer, kirkebesøg, fællessang, udflugter, strikkeklubber, oplæg osv. Aktiviteterne har både været målrettet mindre grupper af personer med demens samt bredere udsnit af befolkningen.

Den væsentligste erfaring fra projekterne er, at det er afgørende, at dem, der skal stå for aktiviteten, har viden om demens og forståelse for den kognitive og fysiske svækkelse, der ofte følger med en demenssygdom, samt at demens viser sig forskelligt fra person til person. Herunder derfor også, hvordan de bedst muligt kommunikerer med personer med demens, og hvordan de bedst muligt kan skabe trygge rammer. Det opleves, at kommunen kan spille en afgørende rolle i understøtte dette ved at tilbyde formidling af viden om demens samt ved at sikre tilgængelige og gode rammer for aktiviteten.

⁵ www.videnscenterfordemens.dk/pleje-og-behandling/pleje-og-omsorg/fysisk-traening-og-motion/

I følgende eksempler præsenteres to forskellige erfaringer med at etablere fællesskaber i forbindelse med træning og motion. De to erfaringer adskiller sig fra hinanden ved, at det ene skaber inklusion mellem personer med og uden demens, imens det andet er afgrænset til at skabe fællesskab udelukkende mellem personer med en demenssygdom.

Eksempel

Fællesskab over motion og træning

Hos DGI er målsætningen at skabe demensvenlige idrætsforeninger på tværs af hele landet, og her har de blandt andet indgået samarbejde med Hjertefitness i Køge. Hensigten er at skabe et træningsfællesskab, hvor både mænd og kvinder med en demenssygdom kan dyrke motion i fællesskab med andre, som ikke har demens. Derfor er seks instruktører blevet klædt på med viden om demens.

Men hos Hjertefitness er der ikke fokus på demens, og det betyder også, at instruktørerne ikke nødvendigvis ved, om nogen af deltagerne har sygdommen – med mindre de selv har lyst til at fortælle om det. Fordelen ved det er, at deltagerne er ligeværdige i fællesskabet, og Hjertefitness oplever, at det skaber god synergi på holdet.

”Træningen har hjulpet ham meget, og det har rettet ham op. Men det er vigtigt, der er instruktør på – det har virkelig hjulpet ham meget”

Pårørende til deltager på træningshold
Hjertefitness, DGI

Hjertefitness oplever det som en betingelse for at lykkes, at relevante fagpersoner fra kommunen har kendskab til initiativet, samt at de har reklameret for træningen ved hjælp af annoncer, pressemeddelelser, flyers, postkort samt gode historier fra træningen på de sociale medier, hvor de forsøger at vise og tydeliggøre holdenes rummelighed og hensigt.

En anden erfaring er gjort i Aarhus Kommunes projekt, som har etableret et samarbejde med DBU og fodboldklubben ASA Fodbold. De afholder fodboldtræning for personer med demens to gange ugentligt, hvor kommunen bistår med rekruttering af deltagere til fodboldholdet samt med undervisning til trænerne i viden om demens, så de kan træne holdet på dets præmisser.

Fodboldholdet hjælper spillerne med at vedligeholde deres fysiske sundhed og tilbyder dem et socialt fællesskab, der giver identitet og livskvalitet, og klubben oplever, at spillerne går glade fra træning hver gang. Klubben har dog erfaret, at det kan tage tid fylde holdet op, og at der måske ikke er fuldt fremmøde til alle træningssessioner.

Udover erfaringer med motion og træning, er der via puljen også blevet gjort andre erfaringer med at skabe inkluderende fællesskaber. Eksempelvis har Aarhus Kommune også indgået samarbejde med blandt andet Den Gamle By og Aarhus Teater, der skaber reminiscens for besøgende med demens ved at lave målrettede rundvisninger, som skaber sanseoplevelser og vækker minder.

Andre projekter har handlet om at skabe inklusion i nærområdet. Her går deling af viden og erfaringer med demenssygdommen hånd i hånd med at etablere fællesskaber og netværk mellem mennesker med demens og pårørende på tværs.

Eksempel

Fællesskaber på tværs af demensdiagnosen

Egedal Kommune samarbejder med den lokale Alzheimerforening om at afholde candle light dinners for personer med demens og deres pårørende, hvor fokus er på at skabe forståelse og hyggelige stunder i samvær med andre i samme situation. Kommunens candle light dinners sikrer blandt andet mulighed for at danne relationer i et nyt netværk, hvor alle har demensdiagnosen til fælles, og det opleves, at deltagerne har stort udbytte af aftenerne, og at mange kommer igen fra gang til gang.

Arrangementet arrangeres af frivillige, som både kan have en værtsrolle og servere maden, men som også kan sidde med og deltage i samtalerne. Det afholdes månedligt i kommunens kulturhus for 100 kr. per person.

I Helsingør Kommune samarbejder de med syv andre nordsjællandske kommuner, og her har de tilsvarende arbejdet for at skabe fællesskaber for personer med demens og deres pårørende. Det har de blandt andet gjort ved at afholde demenspar-caféer, hjælp til selvhjælp-grupper og candle light dinners. Ofte afholdes arrangementerne i samarbejde med Ældre Sagen, der stiller med frivillige, og arrangementerne afholdes månedligt og typisk i lokale frivilligcentre.

Samtidig afholder de nordsjællandske kommuner også ad hoc-arrangementer mellem de faste aktiviteter i form af eksempelvis rundvisning på lokale landbrug, bankospil, museumsbesøg og jord til bord, hvoraf sidstnævnte er en aktivitet, hvor frivillige inviterer personer med demens og deres pårørende ud for at plukke grøntsager og efterfølgende i fællesskab lave mad sammen.

Engager frivillige

Frivillige kræfter er ofte drevet af lyst og motivation. Det danner grobund for ildsjæle, der vil gå langt for at gøre en forskel, og projekterne har erfaret, at frivillige har haft en afgørende betydning for, at viden om og kendskab til demens og demensvenlighed formidles og forankres i samfundet.

Derudover opleves det som et værdifuldt supplement til den kommunale indsats, idet frivillige ofte kan nå længere ud, end det kan lade sig gøre med kommunale kræfter – eksempelvis til borgere, som endnu ikke er en del af den kommunale indsats eller til personer med demens, som har brug for lidt større overtalelse eller planlægning, inden de bevæger sig ud af trygge rammer.

Inspiration til handling

Projekterne på tværs bærer i særlig grad præg af, at den frivillige rolle har mange forskellige kendetegn og er engageret i et meget forskelligt omfang. Nogle har engageret frivillige i eksempelvis fællesspisninger, bankoaftener samt huske- eller musikarrangementer, mens andre har engageret dem i at formidle viden om demens via oplæg eller undervisning. Mange af projekterne har samtidig inkorporeret Alzheimerforeningens Demensven-koncept.

Uanset hvordan de frivillige engagerer sig, viser erfaringerne, at det er afgørende, at de frivillige oplever, at deres engagement er meningsfuldt. De har brug for at vide og forstå, hvilken konkret forskel de kan gøre for personer med demens, fordi det øger ejerskabet og motivationen.

For at lykkes med at motivere og engagere frivillige, drejer det sig indledningsvist om at identificere, hvilke frivillige, der ønskes kontakt til. Ved at udvælge på forhånd og 'prikke dem på skuldrene' kan det betyde, at de frivillige i højere grad føler sig rustede til opgaven og har troen på, at de kan gøre en forskel – og mange frivillige angiver, at den personlige udvælgelse har været udslagsgivende for deres engagement.⁶

”Man tænker ikke nødvendigvis, at folk kunne have brug for en, hvis ikke nogen har sagt det. Jeg fik anbefalet nogle ildsjæle, som jeg tog kontakt til. Det har fungeret godt, fordi de er ’firstmovers’ og nogen, andre ser op til. Men det er vigtigt med en personlig relation for at lykkes med at rekruttere frivillige, for det kræver tillid.”

Projektleder, Varde Kommune

⁶ Hjære, Jørgensen og Sørensen (2018). Tal om frivillighed i Danmark, Frivilligrapport 2016-2018, Center for Frivilligt Socialt arbejde, 2018, Center for Frivilligt Socialt Arbejde.

Mobiliseringen af frivillige kan også gøres mere bred, og her har projekterne positive erfaringer med at engagere frivillige via annoncer i lokalaviser og på sociale medier samt via foreningers og frivilligcentres netværk. Uanset hvordan kontakten til frivillige etableres, er tillidsdannelse og den personlige relation afgørende for at lykkes med at rekruttere.

Endelig er en gensidig og løbende forventningsafstemning vigtig for at sikre motivation til at deltage. Forventningsafstemningen kan med fordel handle om, hvor meget tid det kræver, og om engagementet afhænger af særlige kompetencer eller kvaliteter. Dermed understøtter det, at de frivillige oplever at have gode og realistiske rammer for indsatsen, samt at de kan bidrage med netop dét, de motiveres af. I forlængelse deraf vurderer projekterne ligeledes, at det er afgørende, at de frivillige klædes på med viden om demens, så de oplever at kunne bidrage aktivt og meningsfuldt.

Eksempel

Frivillige med ansvar for at drive demensvenlige landsbysamfund

I Varde Kommune ønsker de at skabe demensvenlige lokalsamfund. Til det har de etableret en frivilliggruppe, som har ansvaret for at drive de demensvenlige samfund efter projektperioden.

Frivilligruppen har ansvar for de demensvenlige aktiviteter, ligesom de også – særligt efter projektperioden – har ansvaret for at etablere samarbejde med andre lokale foreninger eller institutioner, eksempelvis kirke og idrætsforeninger. Samtidig har de en vigtig rolle i at være opmærksomme på forandringer hos hinanden og andre borgere i lokalsamfundet, og de frivillige har succes med at være aktivt opsøgende hos medborgere, hvor de observerer eller har kendskab til symptomer på demens.

For at lykkes med at fastholde de frivillige i deres engagement, handler det om at gøre det attraktivt at være med. Det sociale er afgørende, og de frivillige har brug for at opleve at være en del af et fællesskab, og at succeser og gode historier fra deres frivillige engagement formidles til det øvrige lokalsamfund – eksempelvis via lokalaviser eller sociale medier.

”Folk anerkender og roser os – og tilkendegiver, at de synes arrangementerne er gode. Det giver motivation. Alle kan se sig selv eller nogle pårørende blive ramt – derfor har alle et ønske om, at vi er demensvenlige. Og det gør vores indsats betydningsfuld for mange mennesker.”

Frivillig, Varde Kommune

Eksempel

Frivillige fora til udvikling af demensvenlige tiltag i lokalområdet

I Greve Kommune har de haft en frivillig tænketank bestående af personer med demens og/eller pårørende, som har mødtes en gang i kvartalet for at drøfte behov for og udvikling af demensvenlige tiltag i lokalområdet.

Tilsvarende har repræsentanter fra kommunen samt fra organisationer og erhvervsliv mødtes i et rådgivningspanel, hvor tænketankens forslag har været drøftet i forhold til overvejelser om muligheder for implementering. Kommunen har brugt begge grupper som sparringspartnere og betragter det som en stor fordel at få begge perspektiver bragt i spil.

For at lykkes med at have en tænketank, er det afgørende med en gensidig interesse i at inddrage det borgernære blik i det politiske arbejde. Det er vigtigt, at deltagerne har en oplevelse af et tillidsfuldt fællesskab og samarbejde, hvor interessen er ægte og uformel.

”Jeg er glad for at kunne være nyttig, og så er jeg beæret ved at være blevet valgt ud.”

”Jeg synes, det er positivt, at man kan være med til at påvirke, hvad der er af ideer til at kunne gøre hverdagen nemmere for familier. Vi tænder ideerne og giver dem fra os, og der er tid og ro til, at enhver kan komme til udtryk.”

Deltagere i tænketank, Greve Kommune

Formidl viden om demens

Undersøgelser har vist, at danskerne har begrænset viden om demens, og 80% af de adspurgte danskere i en ny undersøgelse angiver, at de har lidt, nogen eller ingen viden om demens.⁷ Det kan blandt andet skyldes, at en demenssygdom er usynlig, og derfor kan manglende viden om sygdommen betyde misforståelser og mulige uoverensstemmelser.

Alle projekter har i forskellig grad beskæftiget sig med formidling af viden om demens, og de fleste har erfaret, at en stor del af civilsamfundet nok har kendskab til sygdommen, men at de færreste har viden om, hvordan de kan identificere og forstå mennesker med demens.

”Alle skal vide noget om demens, fordi det vil være så meget nemmere. Fordi det giver anledning til forståelse, venlighed og viden om, hvordan man håndterer demensramte. Og så man som menneske med demens kan føle sig mere tryk i at færdes i sin hverdag. Og som pårørende, fordi der er en tryghed i at kunne sende sine kære afsted til et forum, hvor man rummer, at der kan ske uregelmæssigheder.”

Projektleder, Aarhus Kommune

Inspiration til handling

Projekterne har gjort sig forskellige erfaringer med at formidle viden om demens til børn, unge, pårørende og civilsamfundet generelt. Formålet har været at udbrede kendskabet til og øge forståelsen for demens samt at give konkrete redskaber til at imødekomme og hjælpe mennesker med demens.

For at lykkes med at formidle til børn og unge viser erfaringerne, at det overordnet handler om at tale det ind i den kontekst, de kender og kan relatere sig til. Derudover har det en god virkning at gøre formidlingen dialogstyret og lade børnenes og de unges spørgsmål være styrende for dagsordenen.

Dernæst er det vigtigt, at formidlingen tilpasses målgruppen. Projekterne erfarer, at de yngste er meget konkret tænkende og har brug for at få information, som ikke kan tolkes eller misforstås, og det er en fordel at "lege" viden ind igennem øvelser og opgaver. De lidt ældre kan få det præsenteret på et mere abstrakt niveau og kan diskutere og forholde sig til eksempelvis de etiske dilemmaer, der også følger med en demenssygdom. Projekterne oplever desuden, at både børn og unge modtager formidlingen og undervisningen med stor nysgerrighed og interesse.

⁷ www.alzheimer.dk/nyheder/2019/ny-rapport-danskerne-ved-for-lidt-om-demens/

Eksempel

Formidling af viden om demens til børn og unge i folkeskolen

I Aalborg Kommunes projekt har de formidlet viden til folkeskoleklasser ud fra tanken om, at demensvenlighed er noget, alle skaber – også børn og unge. Tilbuddene er målrettet henholdsvis 0.-3. klasse, 4.-6. klasse og 7.-10. klasse.

Erfaringen fra projektet er, at tilbuddet, om at komme ud i skoleklasserne og formidle viden om demens, skal være nemt at indarbejde i undervisningen og bør italesættes som værende en del af "åben skole"-begrebet, som har til formål at inddrage omverdenen i undervisningen (eksempelvis musikskoler, erhvervsliv, museer osv.). Endelig bør undervisningen ikke medføre omkostninger for skolen.

For at lykkes med projektet, tog projektlederen kontakt til skoleforvaltning, som bistod med at få tilbuddet kommunikeret ud til relevante aktører. Samtidig har Aalborg Kommune i sit projekt gjort sig vigtige erfaringer med at koble viden om demens til folkeskolens læringsmål, og det vurderes af kommunen som et afgørende led i at lykkes med at sætte demens på dagsordenen i kommunens folkeskoleklasser.

En kobling til læringsmålene kan eksempelvis være:

- › For de mindre elever: Fastholdelse af relationer.
- › Biologi: Forståelse for sygdommene, og hvad der sker i hjernen.
- › Dansk: Stigmatisering og gennemgang af artikler omkring demens.
- › Samfundsfag: Ethiske dilemmaer eksempelvis i forhold til GPS og låste døre eller ulighed i sundhed.

Hvis en eller flere af de børn, der undervises, er pårørende til et menneske med demens, er det vigtigt at tage det hensyn i formidlingen. Det handler om at gøre det på et abstraktionsniveau, der passer til målgruppen, så det er håndgribeligt og kan bidrage til at bløde op for emnet og den sårbare situation, børnene kan være i.

Eksempel

Alva og Demenstågen – en levende fortælling til pårørende børn om demens

Caretoons har i sit projekt udarbejdet en bog i børnehøjde til børn, der er pårørende i alderen 5-9 år. Bogen handler om Alva, hvis bedstemor har fået en demenssygdom. Derfor går Alva på "mindejagt" sammen med sin bedstemor, hvilket hjælper Alva til at forstå, hvad der sker.

Undervejs i bogen følger en række interaktive "leg og lær"-opgaver – blandt andet en hjernelabyrint, hvor læseren trækker en streg igennem hjernen og lærer om, hvad de forskellige dele af hjernen styrer. Formålet med bogen har været, at den skal være dialog- og samværsskabende og være med til at tage hånd om familier i svære situationer og samtidig understøtte, at familien kan forstå og imødekomme situationen hensigtsmæssigt.

Bogen er distribueret bredt i 5.000 eksemplarer og er blevet godkendt til udlån på landets biblioteker. Den kan desuden rekvireres i digital udgave på blandt andet Caretoons hjemmeside samt på Viborg Kommunes demenscenters hjemmeside.

Andre har arbejdet med at sikre viden om demens hos personale i det lokale erhvervs- og kulturliv for dermed at understøtte demensvenligheden i det offentlige rum, og der har været flere forskellige måder at gribe det an på. Nogle har anvendt informationsmateriale om Demensvenner, mens andre har arrangeret undervisning varetaget af kommunens demensfagpersoner eller i samarbejde med eksempelvis Ældre Sagen, Alzheimerforeningen eller lignende. Andre har udviklet konkret undervisningsmateriale, som bliver brugt i forbindelse med undervisning eller oplæg. Her vurderes det af projekterne som vigtigt at være opmærksom på, at sproget er praksisnært og frit for fagudtryk, så alle så vidt muligt kan relatere sig til det.

Endelig har nogle projekter afholdt aftenarrangementer for mennesker med demens og pårørende, hvor de har kunnet samles og dele erfaringer og tanker på tværs. Her opleves det som en fordel at inddrage kommunens demensfagpersoner, som har en relevant kontaktflade til målgruppen og derfor kan hjælpe med at målrette formidlingen.

Eksempel

Fyraftensmøder for borgere med demens og andre interesserede

Faaborg-Midtfyn Kommune har inviteret personer med demens, pårørende og andre borgere i kommunen til åbne fyraftensmøder uden for arbejdstid, hvor demenskoordinatorerne har formidlet viden om mennesker med demens og uddelt brochurer med gode råd om, hvordan mennesker med demens kan forstås og imødekommes. Desuden har alle fyraftensmøderne været afholdt med en ekstern oplægsholder med efterfølgende fælles diskussion om emnet.

Møderne har været åbne for alle, men kommunen er særligt lykkedes med at invitere målrettet via demenskoordinatorerne samt via frivilligcentres nyhedsbreve og i annoncer i lokalavisen. Fyraftensmøderne har nydt stor tilslutning, og evalueringer viser, at 95% af deltagerne oplever at have fået mere viden om demens.

Eksempel

Landsdækkende kampagner har sat demens på dagsordenen på tværs af landet

Folkebevægelsen for et Demensvenligt Danmark (FFDD) er en sammenslutning af 13 organisationer, og deres mål er at gøre Danmark demensvenligt. For at nå dette, har FFDD understøttet kommunale arrangementer i demensugen i uge 19 samt landsdækkende og lokale oplysningskampagner.

I 2018 satte FFDD demens på dagsorden med kampagnen "Giv demens et twist" inspireret af reminiscensdans fra pleje- og dagcentre landet over. I samarbejde med Aalborg og Lyngby-Taarbæk Kommune blev der afholdt konkrete dansearrangementer, og det skønnes, at i alt 1.000 mennesker på landsplan deltog ved dansearrangementerne samt ved mindre lokale arrangementer på skoler og plejecentre mv.

I 2019 hed kampagnen "Smil til mig med demens", og her bidrog kommunerne selv i højere grad i at udtænke konkrete aktiviteter i løbet af demensugen med fokus på smil og sansninger. Svendborg Kommune arrangerede eksempelvis en demensdag på havnen, hvor over 700 mennesker deltog i sansaktiviteter, og i Halsnæs Kommune deltog i alt 200 borgere i blandet andet arrangementer i det frivillige foreningsliv omkring demens og fysisk bevægelse.

Eksempel

Demensvenner spreder viden om demens i hele landet

Alzheimerforeningen satte forud for projektet et mål om at opnå i alt 100.000 Demensvenner. Baggrunden var en undersøgelse, som Alzheimerforeningen selv stod bag, der viste, at 7 ud af 10 danskere havde ingen eller kun sparsom viden om demens. Efter projektet viser en opfølgende evaluering, at andelen af danskere, der vurderer at have indgående eller stor viden om demens, er steget med 33% over 2 år.

Alle kan blive Demensven, og det handler grundlæggende om at sige ja til at få mere viden om demens for at kunne række hånden ud i mødet med en person med demens. Det er med andre ord en tilkendegivelse af at ville udbrede viden og nedbryde tabuer om demens. Undersøgelser viser, at Demensvenner føler sig bedre klædt på, hvis de møder en person med demens, og mange føler stolthed over at bære den Demensven-nål, der følger med ved tilmelding.

Udover Demensvenner uddanner Alzheimerforeningen også Demensven-instruktører, som afholder informationsmøder og udbreder viden om demens og det at være Demensven.

Målret fysiske omgivelser

For personer med demens kan det være en udfordring at skulle begå sig i det offentlige rum, idet hjernen opfatter ting, farver og indtryk anderledes end tidligere. Omgivelser, som ikke matcher de behov, der følger med en demenssygdom, kan samtidig bidrage til, at en person med demens fungerer dårligere end ellers.⁸

Som kommune eller virksomhed er det derfor oplagt at tænke demensvenlighed ind i indretningen af det offentlige rum, hvad end det er via renovering af det lokale bytorv eller ved nytænkning af farver og skiltning i indgangen til banken eller den lokale sportshal. Ved at målrette de fysiske omgivelser i et lokalsamfund, bidrager det til at fastholde hverdagen for borgere med demens, så de eksempelvis fortsat kan handle ind eller gå til frisøren uden følgeskab og bekymring.

Inspiration til handling

Kun ét projekt har beskæftiget sig med fysisk indretning i det offentlige rum. Her viser erfaringerne, at det er vigtigt indledningsvist at overveje, hvilke projekter, der ligger forude for renovering eller nybygning – eksempelvis i helheds- og lokalplaner. Samtidig er det afgørende at synliggøre, for de rette forvaltninger og politikere, hvordan demografien er i forhold til estimeringer af andelen af borgere med demens – nu og i fremtiden, ligesom det handler om at tydeliggøre det forventede udbytte af at tænke omgivelserne demensvenlige.

Byplanlæggere forsøger ofte at have blik for den fulde diversitet blandt befolkningsgruppen, men i praksis er der mange hensyn at skulle tage i den forbindelse. Vigtigst er det derfor at skabe bevidsthed på tværs af forvaltninger og lave en procedure for at fastholde fokuset.

⁸ <http://www.videnscenterfordemens.dk/bolig/>

Eksempel

Nældebroen gør hverdagen nemmere for mennesker med demens

I Greve Kommune er midlerne fra puljen blandt andet anvendt dem til at renovere Nældebroen, der forbinder et plejecenter og et lokalt indkøbscenter.

Følgende ændringer er foretaget:

- › Ændret belægning, så den ene side er af mørkt materiale, mens den anden side er af lyst materiale. Generelt er farvekontraster godt for personer med demens, fordi det hjælper med at kunne overskue og bedømme det, der foregår forude.
- › Broens kanter er blevet malet hvide, fordi farven sort kan opleves faretruende for personer med demens, og den ændrede kantfarve understøtter på den måde en oplevelse af, at kanten ikke er et sted, hvor de risikerer at falde ud eller komme til skade på anden vis.
- › Udskiftning af alle rister, så de ikke længere er sorte, men i gråt, rustfrit stål.
- › Tydelige symboler hele vejen over broen, så man fra ét symbol nemt kan se videre til det næste.

Broen er med renoveringen blevet overskuelig og genkendelig for personer med demens. Samtidig har Greve Kommune arbejdet med de fysiske omgivelser i det indkøbscenter, Nældebroen fører over til. Her er torvet i centrets kerne blevet ryddet, så det er overskueligt, hvor besøgende skal gå hen, når de kommer ind. I stedet for reoler og standere fra de omkringliggende butikker, står der nu planter og bænke, besøgende kan hvile sig på, og endelig er butikspersonale blevet klædt på med viden om demens.

”Der er ting, man sagtens kan gøre, hvor man viser demensvenlighed, men som ikke er begrænset til mennesker med demens. Hvor det er lettere for dig, lettere for mig – og lettere for en borger med demens. Alt det man definerer som demensvenligt, er også venligt for alle andre.”

Projektleder, Greve Kommune

Læs om de enkelte projekter

I dette kapitel præsenteres de 11 projekter enkeltvist med beskrivelser, der bygger på projekternes egne vurderinger af projektet.

Hvert projekt er beskrevet med udgangspunkt i følgende seks elementer:

Overblik over udgangspunktet for projektet, og hvilket behov de har søgt at dække

Projektets målsætninger

Processen og aktiviteterne i projektets forløb

Overraskelser, der er opstået undervejs i projektforløbet

Det vurderede udbytte af projektet

Overvejelser om projektets bæredygtighed og forankring

Demensvenner i Danmark

Alzheimerforeningen

Projektets udgangspunkt

I en undersøgelse har Alzheimerforeningen kortlagt, hvor stor viden danskerne har om demens, og da syv ud af ti havde ingen eller kun lidt viden om, hvordan de kan hjælpe mennesker med demens i hverdagen, fastsatte Alzheimerforeningen en ambition om at ændre dette ved at mobilisere Demensvenner landet over.

Målet har været at klæde danskerne på med viden om demens – herunder også at kunne identificere og kende de typiske kendetegn, samt hvordan et menneske med demens bedst hjælpes i hverdagen. Projektet har involveret både oplysningskampagner og uddannelse af Demensven-instruktører og Demensvenner.

Overordnede målsætninger

- › At rekruttere yderligere 55.000 danskere som Demensvenner og fastholde de knap 45.000 eksisterende Demensvenner og tilskynde dem til at gennemføre demensvenlige handlinger, når de møder mennesker med demens i dagligdagen.
- › At udvikle lokale og landsdækkende Demensven-partnerskaber med aktører fra erhvervsliv, civilsamfund, kommuner og andre offentlige og private aktører for at udvikle demensvenlig service, fysiske rammer og omgivelser samt anerkendende fællesskaber, hvor mennesker med demens og deres familier møder forståelse og er inkluderet i lokalsamfundet.
- › At øge danskernes viden om demens og ændre deres opfattelse af og holdning til personer med demens, så de møder forståelse, oplever demensvenlighed i praksis og føler sig inkluderet.

Processen

Demensvenner er et koncept adopteret og tilpasset fra Alzheimerforeningens søsterorganisation i England (Alzheimer's Society UK), og man bliver Demensven, når det er registreret i Alzheimerforeningens database for Demensvenner.

Alzheimerforeningens projekt har haft tre spor:

- › Digitalt via hjemmesiden www.demensven.dk og TV2's Demensuge i 2017 og 2018.
- › Lokalt via samarbejde med kommuner, som har sat egne lokale måltal for Demensvenner og Demensven-instruktører.
- › Partnerskabsbaseret via landsdækkende og regionale partnerskaber med erhvervsdrivende og foreninger.

Med puljen fik Alzheimerforeningen mulighed for at hæve målet fra de i forvejen 45.000 til 100.000 Demensvenner. Målet er søgt realiseret via de tre ovenstående spor og understøttet af Alzheimerforeningens kampagne- og informationsmateriale,

så borgerne klædes på med viden om demens. Herudover har Alzheimerforeningen uddannet Demensven-instruktører til at undervise i materialet.

Overraskelser undervejs

Alzheimerforeningen har brugt flere ressourcer end ventet på at understøtte kommunerne i registrering af Demensvenner, og derfor er en læring at gøre registreringen automatisk, ligesom de ønsker at gøre det muligt for virksomheder at lave onlinetilmelding som demensvenligt erhverv, således det ikke udgør en barriere for at blive demensvenlig. Herudover har undersøgelser fra projektet vist, at kvinder og ansatte inden for social- og sundhedssektoren i særlig høj grad er repræsenteret blandt Demensvenner, så Alzheimerforeningen har sat et fokus ind på at gøre indsatsen mere repræsentativ.

Udbytte

Ved udgangen af projektperioden har Alzheimerforeningen nået målet om 100.000 Demensvenner, som har tilkendegivet et ønske om at tilegne sig viden om demens.

Alzheimerforeningen oplever, at Demensvenner har været med til at nedbryde tabuer om demens og øge antallet af mennesker, der udviser særlige hensyn over for mennesker med demens. Et mærkbart udbytte har været, at Alzheimerforeningen har etableret samarbejde med 35 kommuner, med 8 større erhvervspartner-skaber og med 550 mindre virksomheder og foreninger med det formål at øge demensvenligheden i fællesskab.

Alzheimerforeningen oplever at være lykkedes med at udbrede viden og vilje til at sætte demens på dagsordenen og få flere danskere til at engagere sig i at gøre hverdagen tryk for mennesker med demens.

Bæredygtighed og forankring

Det nye mål for Demensvenner er, efter projektperioden, hævet til 500.000, fordi Alzheimerforeningen har mærket en øget interesse – særligt også fra unge mennesker. Derudover vil et fokuspunkt være, hvordan de bedst muligt kan aktivere de mange Demensvenner, der efter projektet har fået større viden om demens – eksempelvis som indsamlere ved landsindsamlingen eller som aktive frivillige i demensvenlige aktiviteter og arrangementer. For yderligere at sikre projektets bæredygtighed arbejder Alzheimerforeningen også med at styrke relationen til kommunerne, erhvervslivet og de eksisterende Demensvenner for at forankre projektet fortsat og i fællesskab arbejde for at rekruttere endnu flere Demensvenner.

Hvad angår finansiering efter projektet, overvejer Alzheimerforeningen at tage et mindre beløb for den "vennepakke", alle Demensvenner i projektperioden har fået gratis, eller ved at gøre det muligt at støtte Demensvenner-kampagnen med et månedligt tilskud.

Interaktiv minibog om demens til pårørende børn

Caretoons

Projektets udgangspunkt

Udgangspunktet for Caretoons' projekt var bevidstheden om, at der, med en demensdiagnose, ofte følger mange bekymringer – ikke mindst hos de pårørende, og ofte er der brug for ekstra viden om demens, som kan skabe forståelse og være udgangspunkt for dialog. Caretoons så i den forbindelse et behov for et tilgængeligt materiale til anvendelse i samtaler med børnegrupper og børn, der er pårørende.

Det var afsættet for udarbejdelsen af en illustreret børnebog i samarbejde med Viborg Kommune, som har til formål at hjælpe børn, der er pårørende i alderen 5-9 år, således de får bedre forståelse for ændret adfærd hos bedsteforældre eller andre i nærmeste familie/omgangskreds.

Overordnede målsætninger

- › Udgivelse af 5.000 eksemplarer, der distribueres i trykt version bredt i Viborg Kommune via institutioner, skoler, hjemmeplejen, privatpraktiserende læger og på plejecentre.
- › En onlineversion af minibogen tilgængelig på Viborg Kommunes demenscenters hjemmeside.

Processen

Caretoons har været ansvarlig for at udvikle bogens indhold og det grafiske udtryk. Indholdet er blevet udviklet via interview med fagpersoner og pårørende med henblik på at formidle svære hverdagssituationer og samtaler på et konkret niveau, så selv de mindste i familien kan relatere til fortællingen. Interviews med pårørende har bidraget til at få konkretiseret oplevelser, tanker, bekymringer og følelser – også i form af lidt mere morsomme historier fra hverdagen, som gør bogen mere håndgribelig for målgruppen.

Bogen har til formål at medvirke til, at familierne taler om de svære følelser, der kan opstå hos pårørende til et menneske med en demenssygdom. Dette ved at aktivere hele familien med interaktive opgaver og spil samt ved at tilbyde emner, som voksne kan bruge som afsæt for at snakke med børn om demens.

Endelig har en ekspert fra Nationalt Videnscenter for Demens gennemgået det lægefaglige indhold, mens en demenskonsulent fra Viborg Kommune har haft ansvar for at distribuere eksemplarer af bogen bredt i kommunen til både institutioner og skoler

samt via hjemmeplejen, privatpraktiserende læger og plejecentre – blandt andet via direkte kontakt til Demensenheden Viborg og Plejecenter Liselund i Viborg.

Overraskelser undervejs

Undervejs i projektet vurderede Viborg Kommune, at de kun kunne distribuere 4.000 ud af de 5.000 producerede eksemplarer.

Den udfordring blev løst ved, at Caretoons egenhændigt tog kontakt til andre relevante modtagere af de resterende 1.000 eksemplarer. De blev rundsendt til blandt andet Alzheimerforeningen, Nationalt Videnscenter for Demens, Aarhus Kommune, Greve Kommune, Apotekerforeningen og flere selvstændige apoteker, ligesom bogen er gjort tilgængelig online via en række andre kanaler end først planlagt.

Udbytte

Caretoons har modtaget adskillige positive tilbagemeldinger og anmeldelser af bogen, og særligt har de modtaget positive tilkendegivelser fra børn. Bogen opleves at være god som hjælp til at sætte ord på tanker og følelser hos børn, der er pårørende til mennesker med demens.

De ekstra 1.000 eksemplarer blev hurtigt distribueret bredt, og endelig har bogen modtaget en lektøruddtalelse, der har godkendt den til biblioteksudlån, og den ligger ved projektperiodens afslutning på over 40 biblioteker landet over.

Bæredygtighed og forankring

Det er håbet og forventningen, at bogen fortsat vil blive anvendt aktivt i Viborg Kommune. Den ligger fast på plejecentre og biblioteker, men forventningen er også, at den for fremtiden vil blive anvendt aktivt på skoler og i daginstitutioner.

På nuværende tidspunkt planlægges bogen ikke at blive genoptrykt. Imidlertid bevares dog muligheden, da trykfiler og elektroniske versioner af bogen overdrages til Sundhedsstyrelsen til potentiel bredere distribuering og implementering hos øvrige relevante aktører.

Den demensvenlige idrætsforening

DGI

Projektets udgangspunkt

DGI's ønske om at iværksætte et demensvenligt projekt byggede på en erkendelse af, at fysisk aktivitet, socialt samvær og fællesskab kan bidrage til at mindske symptomer på demens og samtidig understøtte, at borgere med demens og deres pårørende får øget livskvalitet i en svær periode med mange forandringer. Projektet har derfor handlet om at sikre, at personer med demens kan fortsætte med at være aktive i en forening på trods af deres demenssygdom.

Projektets mål har været at skabe 150 demensvenlige idrætsforeninger på tværs af landet ved at uddanne demensvenlige frivillige og lønnede instruktører og udbrede viden om demens blandt de eksisterende foreningers medlemmer.

Hensigten har været, at uddannelse og udbredelse af viden gør foreningerne demensvenlige til gavn for målgruppen – personer med let til moderat demens og deres pårørende.

Overordnede målsætninger

- › At idrætsforeninger gennem workshops og instruktøruddannelser skal have viden om tidlige tegn på demens og handlemuligheder, demens og træning samt mulighederne for samarbejde med kommunen. Derudover skal idrætsforeningerne formulere en række demensvenlige tiltag.
- › At DGI's 14 landsdele får erfaring med at understøtte idrætsforeningerne i at arbejde med demensvenlige tiltag og herunder følge op på idéer og tiltag, som skabes på de forskellige workshops.
- › At DGI Sundhed på landsplan får erfaring med, hvordan landsdelene bedst understøttes i at opnå resultatmål og få erfaring med at sikre læring på tværs med henblik på forankring af demensvenlige tiltag.

Processen

DGI's projekt har bestået af mange aktiviteter – herunder uddannelse af demensvenlige instruktører til idrætsforeningerne, afholdelse af workshops med foreninger på tværs af landet samt uddannelse af Demensven-ambassadører og mobilisering af Demensvenner i samarbejde med Alzheimerforeningen. Herudover har de udviklet en fysisk og digital håndbog, der skal understøtte foreningerne i demensvenlighed fremadrettet, og slutteligt har de også afholdt en foredragsturne om demens og fysisk aktivitet i samarbejde med læge og hjerneforsker Ellen Gaarde.

DGI har også haft fokus på at synliggøre projektet i hele landet via konferencer samt på interne og eksterne møder. Som supplement her til har DGI's kommunikationskonsulenter formidlet via pressemeddelelser, nyhedsbreve, artikler i fagblade (Udspil, Helse og Kommunal Sundhed), Linked in-tekster og Facebook-grupper.

Overraskelser undervejs

Lokalt har det været den enkelte landsdels opgave at skabe interesse og nå ud til potentielle foreninger, hvilket har været udfordrende grundet tabuer og myter om demens. Landsdelskonsulenterne skulle derfor først opbygge viden om, hvordan emnet kan aftabuiseres, førend de kunne lykkes med at rekruttere foreninger til workshops.

Det blev der ikke taget højde for i projektets indledende fase, hvor projektets målsætninger blev formuleret, og undervejs blev målsætningen om 250 demensvenlige foreninger derfor reduceret til 150. Til gengæld blev projektet undervejs udvidet til også at målrette sig andre aktører i lokalområderne såsom kommuner samt rådgivnings- og aktivitetscentre.

Udbytte

DGI vurderer at have nået sine målsætninger og helt konkret:

- › 188 demensvenlige idrætsfællesskaber.
- › Uddannelse af 223 instruktører i demensvenlig træning.
- › Mobilisering af 3.505 Demensvenner.
- › Uddannelse af 21 landsdelskonsulenter og frivillige som Demensven-ambassadør.
- › Afholdelse af 62 workshops i samarbejde med 30 kommuner.
- › Uddeling af 1.032 fysiske håndbøger og udbredelse af den digitale udgave.
- › Succesfuld foredragsturne ved Ellen Gaarde med stor tilslutning og god tilbagemelding.

DGI Sundhed på landsplan vurderer dog, at der kan arbejdes med at finpudse håndteringsvejledninger og kommunikation til landsdele samt med at tydeliggøre forventninger og roller i samarbejdet med de enkelte landsdele.

Bæredygtighed og forankring

DGI oplever det som en samfundsforpligtelse at arbejde for at inkludere befolkningens diversitet i deres idrætsforeninger, og det skaber grundlag for at iværksætte tiltag, der understøtter forankring af projektets initiativer. Det sker blandt andet fremadrettet via uddannelse af demensvenlige instruktører under DGI Sundhedsidræt og udbredelsen af projektets håndbog, som bidrager til at udbrede viden og inspirere til endnu flere demensvenlige idræstiltag.

DGI planlægger derudover allerede næste skridt, som handler om at tilpasse uddannelsen af demensvenlige instruktører med demensvenlig træning i naturen. Derudover målrettes uddannelsen også medarbejdere på pleje- og aktivitetscentre, idet de i særlig grad forventes at have interesse i viden om træning for personer med demens.

Et demensvenligt Egedal

Egedal Kommune

Projektets udgangspunkt

Egedal Kommune har med projektet ønsket at udbrede viden om demens for at skabe tryghed, forståelse og åbenhed over for kommunens borgere med en demenssygdom. Baggrunden er blandt andet, at kommunen forventer at være den kommune i landet, der kommer til at have den største andel af borgere med demens i fremtiden.

Egedal Kommune er tidligere blevet kontaktet af supermarkeder, der har efterspurgt viden om demens, og flere butikker har oplevet kunder med demens med en uregelmæssig adfærd. Med det afsæt har Egedal Kommune erkendt, at supermarkederne ønsker viden om, hvordan deres medarbejdere bedst muligt kan handle i disse situationer og hjælpe kunder med demens bedst muligt. Endelig har kommunen ønsket at arbejde med udfordringen om, at borgere med demens og deres pårørende ofte isoleres socialt.

Overordnet har kommunen derfor arbejdet med indsatser målrettet tre målgrupper:

- › Små- og mellemstore virksomheder.
- › Lokalbefolkningen bredt set.
- › Mennesker med demens og deres pårørende.

Overordnede målsætninger

- › Udbredelse af viden om demenssygdomme gennem oplæg i virksomheder og til offentlige arrangementer for at nå bredt ud i lokalområdet.
- › At personer med demens får større mulighed for at indgå i aktiviteter i deres hverdag gennem frivillige Demensvenner, som kan hjælpe i hverdagen samt via månedlige arrangementer med fællesspisning.

Processen

Med projektet har Egedal Kommune udbredt og udvidet et eksisterende koncept om månedlige fællesspisninger for mennesker med demens og deres pårørende (candle light dinners) med det formål at sikre inklusion af mennesker med en demenssygdom og skabe netværk mellem mennesker i samme situation.

For samtidig at sikre, at flest mulige har basisviden om demens, når de møder mennesker med demens i lokalsamfundet, har Egedal Kommune afholdt foredrag og arrangementer målrettet alle kommunens borgere. Som supplerende initiativ har kommunen også arbejdet med at skabe inkluderende fællesskaber via en Demensven-ordning, hvor borgere med demens blandt andet kan blive fuldt til aktiviteter af en Demensven.

Overraskelser undervejs

Projektet oplevede en udfordring i at sikre let tilgængelige arrangementer for alle borgere, fordi kommunens geografi gør det svært at finde et sted, der er nært for alle. Derfor arrangerede kommunen transportmuligheder til den månedlige candle light dinner for at øge tilgængeligheden.

Dernæst var det vanskeligt for Egedal Kommune at etablere kontakt til erhvervslivet. Kommunen oplevede, at aftaler, der var indgået på forhånd, om, at kommunen skulle undervise medarbejdere i forskellige virksomheder, ikke blev tilstrækkeligt overholdt. Det lykkedes således generelt ikke at vise erhvervslivet, hvilken fordel, det er for dem at få mere viden om demens. Derfor så Egedal Kommune et nyt potentiale i at producere materiale og videoer til erhvervslivet, så dem, der har takket nej til undervisning, alligevel kan modtage information om demens.

Til gengæld har projektet overrasket positivt ved, at mange frivillige foreninger har henvendt sig med forespørgsel på undervisning om demens, hvilket har udmøntet sig i en række åbne foredrag for denne målgruppe samt for civilsamfundet generelt.

Udbytte

I projektet er det erfaret, at der ikke skal meget til for at løfte vidensniveauet hos borgerne i kommunen. De har generelt oplevet, at folk oplyses som følge af oplæg og går der fra med mere viden om, hvordan de skal handle i forskellige situationer, hvor de møder personer med demens.

Et andet udbytte, kommunen har oplevet ved candle light dinners, er glæden og den gode stemning, og at de samme personer ofte er kommet igen til hvert arrangement. Herudover har kommunen oplevet en kontinuerlig stigning i antallet af deltagere på disse aftener, hvilket kommunen vurderer skyldes positiv omtale samt øget kendskab og udbredelse af arrangementerne.

Bæredygtighed og forankring

Egedal Kommune kommer ikke til selv at føre projektaktiviteterne videre efter projektet, men overleverer afholdelse af candle light dinners og mobilisering af Demensvenner til henholdsvis Røde Kors og Alzheimerforeningen.

Demens, noget vi lever med Faaborg-Midtfyn Kommune

Projektets udgangspunkt

Faaborg-Midtfyn Kommunes projekt tog afsæt i nationale og internationale statistikker, der viser, at antallet af personer med demens forventes at stige fremadrettet, og at en stor del af demenstilfældene er ikke-diagnosticerede.

Kommunen ønskede at tage første skridt mod demensvenlighed ved at udbrede viden om demens til lokalsamfundet, så alle kan være opmærksomme på hinanden, møde personer med demens og deres pårørende med forståelse, venlighed og hensyn samt bidrage til tidlig opsporing af demens, og dermed understøtte, at personer med demens kan fortsætte den hverdag, de kender, i længere tid.

Overordnede målsætninger

- › At borgerne, der har deltaget i fyraftensmøder, giver udtryk for, at de har opnået større viden om demens, der gør, at de møder mennesker med demens og deres familier med større forståelse og venlighed.
- › At opnå deltagelse af minimum 240 personer til i alt otte fyraftensmøder.

Processen

Faaborg-Midtfyn Kommune har i sit projekt afholdt fyraftensmøder for alle kommunens borgere – og dette for relativt få midler. Fyraftensmøderne har bestået af oplæg eller filmforevisninger og efterfølgende drøftelser af tanker og refleksioner, ligesom der også i nogle tilfælde har været oplæg fra borgere med demens og pårørende omkring livet med demens.

Fyraftensmøderne har været afholdt i samarbejde med Ældre Sagen, hvor kommunen har haft ansvar for at rekruttere deltagere, mens Ældre Sagen har besluttet, hvilken viden, der skal formidles. Foruden oplæg på fyraftensmøderne, blev der også uddelt postkort med beskrivelser af 10 tegn på demens i håbet om, at deltagerne deler dem rundt i deres netværk.

Overraskelser undervejs

Kommunen vurderer ikke at have oplevet uventede overraskelser undervejs. De har fuldt projektplanen og skabt det forventede udbytte.

Udbytte

Faaborg-Midtfyn Kommune har i projektperioden afholdt otte fyraftensmøder med i alt 426 deltagere.

De har gennemført en evaluering af fyraftensmøderne, og den har konkret vist, at:

- › 95% oplever at have fået mere viden om demens.
- › 89% oplever, at den viden gør, at de vil møde mennesker med demens og deres pårørende med en større forståelse.
- › 93% oplever, at den viden gør, at de vil møde mennesker med demens og deres pårørende med en større venlighed.

Kommunen vurderer, at et sekundært udbytte er, at mennesker med demens og pårørende, som deltager i fyraftensmøderne, møder andre i samme situation og kan drøfte oplevelser, erfaringer og erfaringer med at mestre den situation, de befinder sig i.

Bæredygtighed og forankring

Fyraftensmøderne forventes imidlertid ikke at blive forankret i kommunen, men Faaborg-Midtfyn Kommune har, sammen med Ældre Sagen, udarbejdet en drejebog til ildsjæle, frivillige foreninger mv. omkring, hvordan samme eller lignende arrangementer arrangeres.

Desuden stiller kommunen økonomiske ressourcer til rådighed til Ældre Sagen for at understøtte dem i at afholde fyraftensmøder om demens fremadrettet.

Udvikling af demensvenlige indkøbsmuligheder, fysiske rammer og lokalplaner i en demensvenlig kommune

Greve Kommune

Projektets udgangspunkt

Greve Kommune så et stigende behov for at sikre og understøtte, at den stødt stigende andel af borgere med demens i kommunen, kan leve et, så vidt muligt, almindeligt liv og tilværelse i lokalsamfundet så længe som overhovedet muligt. Derfor iværksatte Greve Kommune et projekt med fokus på at udvikle indkøbsmuligheder, fysiske rammer og lokalplaner, som er demensvenlige til gavn for både borgere med demens, men også for borgere uden en demenssygdom.

Overordnede målsætninger

- › At personer med demens og deres pårørende oplever forståelse, respekt og støtte i lokalsamfundet og oplever, at de trygt kan færdes og deltage i hverdagslivet i lokalsamfundet.
- › At mennesker i lokalsamfundet er opmærksomme på og forstående over for personer med demens og deres pårørende, og at man som almindelig borger oplever at kunne støtte og hjælpe i mødet med personer med demens.

Processen

Projektets aktiviteter er afholdt via lokale partnerskaber med Greve Kommune på den ene side og et rådgivningspanel bestående af repræsentanter fra kommunen samt lokale interesseorganisationer og erhverv samt en tænketank bestående af personer med demens og pårørende på den anden side. Samtidig har kommunen iværksat uddannelse og oplysning om demens blandt butiksansatte i to lokale indkøbscentre, ligesom viden om demensvenlighed er blevet tænkt ind i de fysiske adgangsveje, helhedsplaner og lokalplaner i forbindelse med etablering af nye plejecentre mv.

Gennem samarbejde, dialog, uddannelse og oplysning har Greve Kommune understøttet et demensvenligt samfund, som er til gavn for alle borgere i kommunen – og i særlig grad for borgere med demens og deres pårørende.

Mere konkret har Greve Kommune blandt andet gennemført følgende aktiviteter i projektet:

- › Uddannelse af butikspersonale og indretning i Greve Midtby Center.
- › Mobilisering af Demensvenner.
- › Demensvenlig renovering af bro mellem plejecenter og indkøbscenter.
- › Rådgivningspanel, hvor erhvervsliv samles og drøfter muligheder for demensvenlige initiativer.

- › Tænketaank, hvor udvalgte borgere med demens og pårørende samles hvert kvartal og drøfter, hvordan Greve Kommune kan blive mere demensvenlig.

Overraskelser undervejs

Greve Kommune har oplevet en udfordring i at identificere, hvem i erhvervslivet der kunne have interesse for at bakke op om projektet. De har til gengæld erfaret, at personlige henvendelser har størst potentiale for at påvirke med argumenter om demensvenlighed, og at motivationen for at engagere sig i projektet ofte er båret af personlige oplevelser og erfaringer.

Udbytte

Nældebroen er blevet renoveret og udformet som ønsket, og selvom det kan være svært at se, at broen er demensvenlig, så imødekommer den behov hos borgere med demens, samtidig med den er nemmere at overskue for den brede befolkning.

Det rådgivende panel og tænketanken har udvist stort engagement og givet udtryk for, at indsatsen og initiativerne er meningsfulde. Særligt for deltagerne i tænketanken har det givet en oplevelse af at have bidraget til udviklingen af demensområdet.

Greve Kommune har samtidig nået deres målsætning om flere Demensvenner, hvilket vurderes at være med til at gøre demens og demensvenlighed mere synligt i lokalområdet. Slutteligt oplever kommunen, at det uddannede butikspersonale sætter stor pris på at have fået viden omkring demens, idet det forbedrer kontakten med mennesker med demens, og de oplever at føle sig trygge i mødet med personer med demens.

Bæredygtighed og forankring

Greve Kommune har ikke taget stilling til, om tænketanken eller det rådgivende panel fortsætter efter projektets afslutning. Greve Kommune fortsætter ikke aktivt med at mobilisere Demensvenner, men til gengæld er det forventningen, at de fortsat vil afholde arrangementer for Demensvennerne, da det kun kræver begrænsede ressourcer og planlægning. Kommunen vil også tilbyde undervisning til butikspersonale ved demenskoordinatorerne, hvis det efterspørges.

Indretning af Greve Midtby Center vil ikke blive genoptaget og heller ikke overføres til andre steder. Der er dog et ønske om, at der også for fremtiden tænkes demensvenlighed hos Teknik og Miljø-forvaltningen, og Greve Kommune har et fremadrettet fokus på at fastholde denne bevidsthed – eksempelvis via udvikling af målrettet materiale, som kan bidrage til at understøtte forståelse for vigtigheden af demensvenlighed i det offentlige rum.

Demensvenligt Nordsjælland – gennem viden og relationer

Helsingør Kommune og syv andre nordsjællandske kommuner

Projektets udgangspunkt

Udgangspunktet for projektet har været bevidstheden om, at antallet af personer med demens er stigende samt en oplevelse af, at der er begrænset viden om demens i samfundet.

For at imødekomme det, gik otte nordsjællandske kommuner (Allerød, Fredensborg, Frederikssund, Gribskov, Halsnæs, Helsingør, Hillerød og Hørsholm) sammen om projektet med henblik på at understøtte demensvenligheden i kommunernes lokalsamfund. Dette ved at øge viden om demens gennem undervisningsforløb for erhvervsliv, myndighedspersoner og foreningsliv samt ved at styrke inkluderende fællesskaber.

Projektets primære målgruppe har været personer med demens og deres pårørende, mens den sekundære målgruppe har været ansatte, der møder borgere med demens i deres job (eksempelvis butiksansatte, chauffører og beredskabet), frivillige i lokalmiljøet samt elever, lærere og forældre.

Overordnede målsætninger

- › 80% af den sekundære målgruppe oplever at have fået viden og kompetencer til at kunne guide og vejlede den primære målgruppe på en etisk imødekommende måde i hverdagssituationer.
- › 80% af borgere, der er frivillige eller har venner, naboer, familiemedlemmer med demens, oplever at kunne indgå i en værdig og meningsfuld relation baseret på viden og forståelse.
- › 70% af den primære målgruppe, der indgår i projektets aktiviteter, oplever, at det er meningsfuldt og værdigt.
- › 50% af personer med demens, der matches med en frivillig, er aktive i fritids- og interessefællesskaber et halvt år efter.
- › 70% af eleverne, der deltager i aktiviteter med mennesker med demens, får en positiv oplevelse i samværet med mennesker med demens.

Processen

De otte nordsjællandske kommuner indgik ved projektstart et samarbejde om at skabe synergi, fælles aktiviteter og vidensdeling for at understøtte et bredt, demensvenligt samfund. De har organiseret sig med en styregruppe, to projektledere og en projektgruppe til både at opnå sammenhæng i projektet og sikre lokalt ejerskab i kommunerne.

Kommunerne har gennemført uddannelsesforløb med projektets sekundære målgruppe med det formål at udbrede viden om demens og sikre kompetencerne til handle på baggrund deraf.

Dernæst har kommunerne samarbejdet med fem frivilligcentre om at skabe aktiviteter målrettet projektets primære målgruppe. Det tæller blandt andet aktivitetsvenner, et Demensven-korps, demens-par-cafe, cafetilbud for pårørende, candle light dinner mv.

Overraskelser undervejs

Kommunerne oplevede en indledningsvis udfordring i at rekruttere erhvervsliv til undervisningerne. Nogle erhvervsdrivende vurderede ikke at have nok kunder med demens og ønskede derfor ikke at prioritere det, og andre ønskede ikke at afsætte medarbejdernes tid.

Projektet vurderer til gengæld, at den personlige kontakt til erhvervslivet er en vigtig indgang, ligesom sparring med en kommunal erhvervskonsulent og kontakt til virksomhedernes øverste ledelseslag vurderes som særligt virksom. I nogle kommuner har de tilmed arbejdet meget netværksorienteret, hvilket har givet gode resultater. Derudover opleves det, at personlige erfaringer og kendskab til demens i familien eller i kundesegmentet, er en motiverende faktor for at deltage. Kommunerne har samtidig erfaret, at når det først lykkes at få aktører fra erhvervslivet til at deltage, giver de udtryk for at få stort udbytte af demensundervisningen.

Udbytte

En evaluering af projektet har vist, at – på trods af udfordringer med at rekruttere erhvervslivet til projektet – har der været afholdt 97 undervisninger lokalt i kommunerne og omtrent 20 oplæg til tværgående aktører, hvor projektet har nået mere end 2.000 deltagere.

Omkring 90% af deltagerne i projektet oplever både at have fået mere viden om demens som sygdom, og at de kan bruge den viden til at hjælpe en person med demens. Samtidig oplever projektlederne og frivilligcentre, at personer med demens værdsætter tiden i frivilligcentre, samt at nogle pårørende føler sig aflastet.

Bæredygtighed og forankring

Kommunerne vil forankre projektet ved at udvikle konkret materiale, som kan bruges fremadrettet, ved at formalisere partnerskaber og samarbejdsrelationer, så de etableres og ikke er personafhængige, samt ved at involvere demenskoordinatorer og frivilligcentre i at skabe ejerskab hos dem, idet de skal fortsætte projektets aktiviteter efter endt projektperiode.

Danmarks første demensvenlige landsbyer og lokalsamfund

Varde Kommune

Projektets udgangspunkt

Varde Kommune ønskede at imødekomme spørgsmålet om, hvordan man kan løse udfordringer for borgere med demens i hverdagen i mindre landsbysamfund, hvor de eneste offentlige institutioner er plejecenter samt pasnings- og skoleinstitutioner. Det er virkeligheden i nogle af landsbysamfundene i Varde Kommune og i mange andre kommuner, hvorfor kommunen så et samfundsmæssigt behov for at finde metoder og modeller til at gøre små lokalsamfund demensvenlige ved at skabe Danmarks første demensvenlige landsbyer i Ansager og Skovlund.

Formålet har samtidig været at udvikle en model og designmanual for etablering af demensvenlige landsbyer og lokalsamfund til inspiration for andre lokalsamfund, offentlige beslutningstagere og lokalpolitikere i andre kommuner.

Overordnede målsætninger

- › At mennesker med demens og pårørende oplever, at der er kommet større fokus på og åbenhed om demens.
- › At der er en synlig demensvenlig adfærdsændring hos alle borgere i samfundet.
- › At foreninger og organisationer italesætter, hvordan de er demensvenlige.
- › At flere lokale butikker kalder sig demensvenlige.
- › At der er indtænkt demensvenlighed i byudviklingen.
- › At der er udarbejdet en generisk model og designmanual, som kan overføres og let tilpasses andre mindre by- og landsamfund.

Processen

Projektet startede med en indledende fælles drøftelse omkring, hvad det vil sige at være et demensvenligt samfund efterfulgt af et stort borgermøde, hvor frivillige, personer med demens, pårørende og andre interesserede kunne deltage og bidrage til projektet. Gennemgående for projektet er, at det i høj grad har været båret og drevet af vedholdende og engagerede frivillige ildsjæle.

Projektet har desuden indeholdt følgende aktiviteter:

- › Oplæg og undervisning om demens for byens borgere.
- › Arrangement om fremtidsfuldmagter, ugentlig idræt, hverdagshjælp tilbudt af frivillige, huskedag i kirken faciliteret af den lokale præst og musikarrangementer.
- › Korte videoer produceret til landsbyens borgere, der skal vise, hvordan forskellige situationer, med mennesker med demens, kan imødekommes.
- › Fælles udflugt til inspiration af sansehaver.

Overraskelser undervejs

Der har været stor udskiftning blandt de frivillige i projektgruppen undervejs i forløbet, hvilket kommunen vurderer skyldes, at formålet med projektet løbende har ændret sig. Kommunen er gået væk fra en programteoretisk tilgang, hvilket har givet mere frihed til de frivillige til at beslutte aktiviteter og initiativer i projektet. Omvendt har det i nogle tilfælde gjort det sværere for projektlederen at monitorere projektet.

En anden udfordring har været at etablere kontakt til personer, som er tidligt i sin demensdiagnose, endnu ikke er blevet diagnosticeret eller blevet en del af kommunens system. De har dog afprøvet med stigende succes, at frivillige besøger borgere i lokalsamfundene, som udviser tegn på demens, og forsøger at få dem med til aktiviteter og initiativer.

Udbytte

Varde Kommune oplever generelt, at projektet har været meningsgivende for byens borgere, har skabt stor bevågenhed og bevidsthed omkring demens samt har skabt et frivilligt engagement i lokalsamfundene. De erfarer, at den opsøgende indsats med at tage hjem til mennesker med demens virker, hvis de skal lykkes med tidligt at inkludere dem i landsbyens fællesskaber. Det er dog en indsats, der kræver stor vedholdenhed, hvorfor kommunen vurderer, at det fortsat vil kræve en frivillig indsats for også at lykkes fremadrettet.

Bæredygtighed og forankring

Projektets frivilligruppe har etableret en frivillig forening, som efter projektet skal føre demensvenlige aktiviteter videre samt iværksætte nye demensvenlige tiltag. Projektleder fortsætter som kommunal repræsentant og kontaktperson.

Det anses desuden som en fordel for projektets bæredygtighed, at det foregår i et lokalsamfund, hvor alle kender hinanden, og hvor der er et stærkt netværk.

Folkebevægelsen for et demensvenligt Danmark

13 landsdækkende organisationer

Projektets udgangspunkt

Folkebevægelsen for et demensvenligt Danmark (FFDD) så et potentiale i at samle alle relevante aktører, der kan og vil bidrage til at skabe et mere demensvenligt og inkluderende samfund.

De involverede medlemsorganisationer er Alzheimerforeningen, Danmarks Almene Boliger, Dansk Sygeplejeråd, Dansk Erhverv, Danske Fysioterapeuter, Danske Professionshøjskoler, Demenskoordinatorer i Danmark, Ergoterapeutforeningen, Faglige Seniorer, FOA, Pårørende i Danmark, Socialpædagogernes Landsforbund og Ældre Sagen. FFDD har som mål at understøtte og koordinere oplysningskampagner via samarbejde med kommuner, foreninger og civilsamfund. Forventningen er, at når flere får viden om demens, skabes et tryggere samfund for personer med demens og deres pårørende.

Overordnede målsætninger

At øge inklusion af personer med demens og deres pårørende i samfundet

- › 20-30 medlemmer i FFDD (landsdækkende organisationer og virksomheder).
- › 50-70 lokale organisationer (kommuner, lokale organisationer, foreninger og virksomheder).
- › Igangsætte minimum 60 initiativer, der øger inklusion af personer med demens og pårørende.

At aftabuisere demens

- › Øge kendskab til demens blandt danskere.
- › Medieomtale via egne kanaler samt via lokale og nationale medier.
- › 150.000 danskere har deltaget i aktiviteter, der sætter fokus på et demensvenligt Danmark.

At udbrede indsigter i livet med demens

- › Produktion af en samlet publikation, der samler medlemmernes eksisterende viden, data og anbefalinger for et mere inkluderende samfund for mennesker med demens samt udvikling af koncept for inklusionsbarometer.

Processen

FFDD har organiseret tre separate indsatser for at nå målsætningerne:

- › Etablering af landsdækkende partnerskaber: Her er der udviklet demensvenlige koncepter samt etableret arbejdsgrupper for kampagner og kommunikation, data og analyse, lokal aktivitering og medlemsrekruttering.
- › Udvikling og udbredelse af nationale kampagner: Her er aktiviteterne særligt foregået i demensugen i uge 19 med målet om at sprede viden om og nuanceret forståelse for demens samt at motivere danskerne til at være demensvenlige.
- › Indsamling af viden, data og analyser: Her er indsamlet eksisterende viden, data og analyser fra FFDD's medlemmer med henblik på at belyse, hvordan personer med demens og deres pårørende oplever inklusion i samfundet.

Overraskelser undervejs

Det har været en udfordring at nå målet om 30 medlemsorganisationer inden for projektets tidsramme, og læringen er, at ressourcerne er bedre brugt på at prioritere aktiviteter hos de nuværende medlemsorganisationer.

En anden læring har været, at det kan være vanskeligt at skabe mange lokale aktiviteter på én dag over hele landet – og med et snævert fokus. Derfor blev erfaringen, at aktiviteter i højere grad skal tilpasses de lokale virkeligheder, så der er plads til at sætte et lokalt præg på arrangementernes indhold, afholdelse og omfang.

Udbytte

Projektet har udmøntet sig i to oplysningskampagner ("Giv demens et twist" og "Smil til mig med demens"), rekruttering af tre nye medlemsorganisationer, demensdage i samarbejdskommunerne, et inspirationskatalog af demensvenlige indsatser, en rapport over demensvenlige handlinger og etablering af fire arbejdsgrupper.

FFDD vurderer at have fået skabt et fundament, der gør det lettere at samle demensvenlige aktører, som tilsvarende giver nemmere adgang til fælles udvikling og udbredelse af gode erfaringer. De konkrete samarbejder i demensugen i uge 19 har eksempelvis nogle steder medvirket til, at lokale aktører har dannet netværk på tværs af forskellige målgrupper.

Bæredygtighed og forankring

FFDD vil udvikle konceptbeskrivelser for aktiviteter, som kan inspirere og gøre det nemt for lokale aktører at omsætte viden til egen praksis og blive demensvenlige. For at sikre, at videndelingen fortsætter, arbejder FFDD fortsat for at etablere partnerskaber med kommuner, lokale virksomheder og organisationer. Samtidig fortsætter Folkebevægelsen som koncept via anden finansiering over de kommende år.

D.E.M.E.N.S, Det ender med et nærværende samfund

Aalborg Kommune

Projektets udgangspunkt

Aalborg Kommune så et behov for at udbrede viden om demens blandt børn, idet de for fremtiden kan spille en vigtig rolle i at give en hjælpende hånd, være forstående og inkluderende i forhold til borgere med demens. Børn er ikke sjældent i berøring med demens, hvilket øger behovet for at sikre, at de har en fornemmelse af, hvad demens er, og hvordan de kan imødekomme det på en god måde. Et bredere vidensgrundlag om demens vil kunne give børn og voksne med demens et bedre indbyrdes forhold samt højne det aktive medborgerskab for børn i forskellige aldersgrupper.

Derudover blev Aalborg Kommune kontaktet af forskellige faggrupper i erhvervs-livet (politi, taxachauffører, apoteksmedarbejdere mv.), som havde brug for viden om demens i forhold til at være klædt på til deres møde med borgere med demens i gennem deres arbejde.

Målet med projektet har derfor været todelt, hvor første del har handlet om at udvikle undervisningsmateriale samt at øge forståelse for og kendskab til demens blandt børn gennem undervisning. Del to bestod i at udvikle let tilgængelige undervisningspakker til erhvervsliv og civilsamfund, så der let kan gennemføres undervisning i demens for dem, der efterspørger det.

Overordnede målsætninger

- › At udvikle og afprøve undervisningsmateriale til folkeskoleklasser i indskolingen, på mellemtrinnet og udskolingen, som efterfølgende gøres tilgængeligt for alle.
- › At udvikle og afvikle 20 undervisningspakker med fokus på at lave en bred folkeoplysning med individuelle tilpasningsmuligheder.

Processen

Aalborg Kommune har i projektet gennemført forskellige aktiviteter:

- › Formidling af tilbud om undervisning samt afholdelse af undervisning i folkeskolen.
- › Udsendelse af spørgeskemaer til lærere og elever for evaluering af projektet.
- › Udbredelse af undervisningsmaterialet.
- › Planlægning og udarbejdelse af undervisningspakker samt afvikling af undervisning for diverse aktører fra erhvervslivet.
- › Upload af undervisningspakker på Aalborg Kommunes hjemmeside samt udbredelse af tilbuddet.

Overraskelser undervejs

Aalborg Kommune har oplevet, at det blandt andet har været mere vanskeligt end forventet at nå ud til udskolingsklasserne, idet deres undervisning er meget bundet op på læringsmål. Derfor har Aalborg Kommune arbejdet for at tilpasse sig dette undervejs og er lykkedes med at tale demens ind i læringsmål på tværs af alle skoletrin. Samtidig har de forsøgt at kontakte omkringliggende kommuner med henblik på tilbud om undervisning i demens, men har ikke fået nogen tilbagemeldinger på henvendelserne.

Endelig har det været en udfordring at få fat på yderligere aktører blandt erhvervslivet, som gerne ville have undervisning. Til gengæld har Aalborg Kommune oplevet, at det ofte er den personlige henvendelse, der virker, og samtidig har de erfaret, at de, som gerne vil undervises, er dem, som har et personligt kendskab til demens og derfor har oplevet personligt at mangle viden herom.

Udbytte

Aalborg Kommune har undervist i viden om demens i 31 folkeskoleklasser – primært indskoling og mellemtrin. De har i den forbindelse gjort sig gode erfaringer med at formidle og tilpasse undervisningen til skoletrinene – eksempelvis i forhold til formidling, sprog og øvelser i forbindelse med demensundervisningen.

Aalborg Kommune har i forbindelse med projektet udviklet et undervisningsmateriale, som desuden er tilgængeligt for alle på www.demens-imens.dk. Her kan der findes undervisningsmateriale, opgaver og undervisningsvejledning til alle klassetrin, som er fagligt kvalificeret af undervisningskonsulenter i kommunen.

Endelig har de udarbejdet undervisningspakker, som ligger tilgængeligt på kommunens hjemmeside, og der vil blive lavet en rapport, som udbredes til relevante aktører på demensområdet.

Bæredygtighed og forankring

Aalborg Kommune vil fortsætte med at yde gratis undervisning efter projektets afslutning. Det gjorde de også før projektet – forskellen er, at indsatsen efter projektet er mere tilgængelig, samt at materialet er udviklet og kvalificeret til formålet.

Samtidig håber Aalborg Kommune, at det frit tilgængelige undervisningsmateriale vil blive bredt forankret i hele landet, og at flere kommuner mv. vil anvende det til at udbrede viden om demens til børn i folkeskolen.

Sammen gør vi Aarhus demensvenligt

Aarhus Kommune

Projektets udgangspunkt

Aarhus Kommune drømmer om at skabe en by, hvor mennesker med demens og deres pårørende kan fortsætte deres levede liv som ønsket og så længe som muligt. Det beror på en bevidsthed om, at man ikke kan helbrede demens, men at man kan ændre på vilkårene i kommunen og forsøge at skabe værdige og trygge rammer.

Derfor besluttede Aarhus Kommune sig for at ville udbrede viden om demens, aftabuisere sygdommen samt skabe inkluderende tilbud til mennesker med demens og deres pårørende.

Overordnede målsætninger

- › Sammenhængende indsætter – Aarhus som demensvenlig by.
- › Tryghed og respekt – længst muligt i eget liv – Aarhus opleves som demensvenlig by.
- › Tværgående indsætter tæt forankret på tværs af aktører – Aarhus forbliver demensvenlig.

Processen

Siden 2016 har Aarhus Kommune været en demensvenlig kommune, hvilket har medført udviklingen af den lokale demensplan 'Sammen om demens' og samskabelse mellem erhvervs-, kulturliv og kommunen. Der var dermed allerede skabt et fundament med potentiale for videreudvikling, hvilket er sket med dette projekt.

Kommunen lavede indledningsvist en geografisk kortlægning og kontaktede herefter relevante aktører inden for kultur, erhverv og organisationer og inviterede dem på kaffe hos Rådmanden. Aarhus Kommune ønskede fra øverste niveau at præsentere visionen om en demensvenlig by med det formål at sikre en god platform for at realisere projektets målsætninger. Ønsket har været at forbinde frivillige ildsjæle, kultur og erhvervsliv samt inspirere dem til at blive demensvenlige gennem oplysning og etablering og forankring af tilbud til målgruppen. Aarhus Kommunes vigtigste rolle har været at udarbejde samarbejdsaftaler og danne relationer på tværs mellem forskellige aktører samt tilbyde og afvikle undervisning om demens.

Projektets konkrete aktiviteter har blandt andet været:

- › Udvikling af bistånål til borgere med demens i Midttrafik's busser.
- › Rundvisninger på Aros, Kvindemuseet, Moesgaard, Aarhus Teater og syv demensdagcentre samt erindringsarrangementer i Den Gamle By.
- › Temaaftener hos kirker, trossamfund og kvindeklubber.
- › Undervisning i demensvenlighed af medarbejdere i butikker, banker, kulturinstitutioner, organisationer og virksomheder.

- › Demensfodbold gennem DBU.
- › Årlige oplysningskampagner i samarbejde med den lokale Demensalliance med fokus på 'mere viden og mindre tabu'.

De forskellige aktiviteter er overordnet blevet afholdt og drevet selvstændigt af de forskellige samarbejdspartnere med udgangspunkt i en fælles forventningsafstemning med kommunen. Hertil er der løbende blevet afholdt fællesmøder til dialog og sparring omkring tanker og ideer, omkring hvordan hver aktør kan understøtte og arbejde for demensvenlighed.

Overraskelser undervejs

Aarhus Kommune har oplevet, at virksomheder har været afventende over for indsatser, der kræver afvikling af udgifter eller ressourcer. Det har samtidig været lettest at opstarte samarbejde i de tilfælde, hvor en leder i virksomheden har haft en personlig eller særlig interesse i demens og demensvenlighed, ligesom det personlige kaffemøde opleves at have haft afgørende betydning.

Dernæst har det i nogle tilfælde været svært at rekruttere borgere til aktiviteterne. Kommunen oplever, at det kan skyldes manglende initiativ og overskud som følge af demensdiagnosen, så de har erfaret, at det kræver tålmodighed samt en vedholdende og opsøgende indsats at få personer med demens til at deltage i de demensvenlige aktiviteter.

Udbytte

Aarhus Kommune vurderer at have fået sat demensvenlighed på dagsordenen og at have taget vigtige skridt i forhold til at understøtte demensvenlighed gennem en lang række aktører fra frivillige organisationer til kultur- og erhvervslivet. Alle samarbejdspartnere er nu demensambassadører for Aarhus Kommune, og de mødes i et ambassadørnetværk to gange årligt foranlediget af kommunen. Mange har givet udtryk for, at projektet har medvirket til, at de har fået medarbejdere, der i højere grad er i stand til at kommunikere og imødekomme konflikter med borgere med demens.

Derudover er kommunen blandt andet også lykkedes med at udvide og styrke Demensalliancen, gøre flere aarhusianere til Demensvenner samt uddanne og udvide et korps af demensinstruktører.

Bæredygtighed og forankring

Aarhus Kommune vil fortsat følge op på de samarbejdspartnerskaber, de har faciliteret i projektperioden. Da kommunens rolle ikke har været at afholde aktiviteterne, er forankringen af aktiviteterne kun mulig ved, at de ansvarlige aktører fortsat gennemfører dem.

For at sikre en vedholdende og forankret indsats, har projektlederen samtidig udarbejdet en 5-årsplan, som skal sikre fortsat fokus på initiativer til at understøtte demensvenlighed bredt i kommunen.